

על השיר

השיר ייצג את ישראל באירוויזיון של שנת 1985 וזכה במקום החמישי. באותה שנה, אף צעד בראש מצעד הפזמונים של גלי צה"ל במשך שלושה שבועות. (מתוך [פזמונט](#)).

מתוך אתרו של [קובי אושרת](#):

השיר נכתב במקור לפסטיבל שירי הילדים ה"פסטיגל" של אותה שנה ומילותיו היו שונות לחלוטין, אלא שאז שמע אותו המפיק שלמה צח שהפיק גם את "אב-ני-בי" וגם את הללויה ומיד קרא לקובי אושרת ודרש ממנו להוציא את השיר מהפסטיגל ולשלחו לקדם האירוויזיון. לא היה ספק בליבו שהשיר הוא "ווינר". מיד נקראה לדגל חמוטל בן – זאב שכתבה מלים חדשות לחלוטין. את השם לשיר "עולה עולה" הביאה להפקה רחל אפרת ז"ל, רוחלה, שהייתה מזכירתו ויד ימינו של קובי אושרת, שם שיש לו צליל בין-לאומי בגלל המובן הכפול בעברית ובספרדית.

מילותיה של חמוטל בן זאב, משדרות ססגוניות רבה. הן קוראות למאזין לפתח רגשות כלפי יופיו של עולם ומקרבות אותו ליופי הזה. הן גורמות למאזין לעצור, להתבונן ולהשתאות מההוד, מהצבע.

ניתוח מוזיקלי

לחנו של קובי אושרת, יוצר גם הוא המון שמחה, זרימה, אנרגיה. לאורכו של כל השיר, מופיעות סינקופות המשדרות את ה"ישראליות" של ההורה. המשקל של ארבעה רבעים והמבנה הסימטרי, מדגישים אף הם, את מאפייני ההורה (תכונות ההורה מתוך הספר "[הזמר הישראלי](#)" מאת דר' הרצל שמואל). השיר כולו מינורי (דו מינור), בסוף הבית אל הפזמון מתרחש מעבר אל המינור הטבעי, ואל המזיזר המקביל, בסיום הבית, אך הפזמון שוב בדו מינור. הכיווניות של המלודיה מדגישה את הקשר בין המילה לצליל (קפיצה במילה "ש-מ-ים", מעבר לצלילים גבוהים יותר בפזמון, כשמופיעות המילים: "עולה עולה" והקפיצה אל הצליל הגבוה ביותר בשיר – במילה "פורחת" וב-"קשת בענן").

במעריך זה בחרתי להתייחס לכמה נושאים, חלקם חוץ מוזיקליים.

- (1) "שלל גוונים ואור שמיים"- גוון במוזיקה הוא המרכיב המבדיל בין שני צלילים, שאינו גובה, עוצמה או משך זמן (לדוגמא ההבדל בין צליל הקלרינט לבין צליל החליל כששניהם מנגנים צליל בגובה זהה, בעוצמה זהה ובאורך זהה. מתוך ויקיפדיה בערך: [גוון במוזיקה](#)).
- (2) תופעת הסיסתזיה- **עירוב חושים** -**ערבוב חושי** (היא תופעה שבה גירוי אובייקטיבי אשר נתפס באופן חושי אחד מעורר חוויה סובייקטיבית בחוש אחר. כלומר, מיזוג קוגניטיבי בין חושים שונים. שכיחות התופעה באוכלוסייה היא כ-4% (מתוך ויקיפדיה).
- (3) "איש לאיש רוקמים פה קשת אלף צבעים לשלום"- בחרתי להתייחס בחלק זה של השיעור לנושא הסכמי השלום בישראל של התקופה בה נכתב השיר. בשאלון טריוויה קצר (חוץ מוזיקלי- ולכן יכול להיעשות בשילוב עם המחנכת), לו יחברו הילדים שאלות. ניתן לעשות זאת באמצעות היישומון **Triventy** (המורה תדגים באמצעות מספר שאלות לדוגמא, כמו: מהו הסכם שלום? מתי נחתם חוזה השלום עם מצרים? ועוד... הילדים יתחלקו לקבוצות ויוסיפו לשאלון שאלות נוספות או יעשו זאת עם המורה. הילדים ייעזרו בדף [מט"ח](#).
- (4) "קשת עולה במרום"- **תופעת טבע אופטית של שבירת אור בצורת קשת צבעונית**- מצוטט מויקימילון. (ניתן ליצור שילוב בין תחומי עם המורה למדעים).

מערך שיעור- כל המסומן בקו- מהווה קישור לקטעים וקישורים השונים

החלק בשיעור	תיאור הפעילות
כניסה לכיתה	<p>הילדים יכנסו לכיתה לצלילי השיר "עולה עולה" הילדים ישחקו במשחק זיהוי כלים (מלודיים): ילד אחד בעיניים מכוסות יצטרך לזהות חלילית/פסנתר/כינור/ גלוקנשפיל/ קסילופון וכו' על איזה מהכלים ניגנתי? מה ההבדל בין הכלים? (הגוון שלהם- הצבע שלהם). המורה תנגן בכלים שונים (חלילית, מטלופון, פסנתר גיטרה, חליל צד וכו') את הפזמון של השיר "עולה עולה" ותשאל את התלמידים:</p> <p>מה המשותף/שונה לכל הקטעים אותם ניגנתי? המורה תסביר שאחד ממרכיבי המוזיקה הוא ה"גוון".</p> <p>בכיתות הגבוהות יותר, ניתן להדגים, למשל בחליל- מהם צלילים עיליים? ומסבירה, שהם בעצם אלה</p>

<p>היוצרים את הייחודיות בגוון של כלי הנגינה השונים, והוא תלוי בחומר ממנו עשוי הכלי/אופן הנגינה/ פריטה או משיכה בקשת.</p>	
<p>1) סינסתזיה - "עירוב חושים" ולהשמיע יצירה, למשל סרבנד של באך, או כל יצירה אחרת. להסביר, שיש אנשים המסוגלים לחוש בצבעים של הצלילים. הילדים יקשיבו ליצירה ועם צבעים "יצוירו" אותה. (נוסח עברי- על פי רבקה אלקושי).</p> <p>א) האזנה ראשונה- האזינו בעיניים עצומות ליצירתו של באך והחליטו איזה צבעים מתאימים? מה הייתם רוצים לצייר?</p> <p>ב) האזנה שנייה – הוציאו והכינו את הצבעים שבחרתם וציירו באוויר בהאזנה השנייה.</p> <p>ג) האזנה שלישית- ציירו על הדף.</p> <p>ד) ניתן לערבב צבעי גואש בדף ניילון ולתת לזוג ילדים "לפזר" אותם.</p> <p>2) "איש לאיש רוקמים פה קשת אלף צבעים לשלום"- משחק טריוויה קצר על הסכמי שלום שנחתמו עם ישראל (ייעשה בשיתוף פעולה עם המחנך). הילדים עם המורה יוסיפו שאלות נוספות. הילדים ייעזרו בדף מט"ח.</p> <p>3) "קשת עולה במרום"- תופעת טבע אופטית של שבירת אור בצורת קשת צבעונית- מצוטט מויקימילון. (ניתן ליצור שילוב בין תחומי עם המורה למדעים).</p>	<p><i>בשיתוף פעולה עם המורה לאומנות/מדעים/ מחנך (מספר אפשרויות המתייחסות לטקסט). אפשרויות שונות להרחבה</i></p>

<p>המורה תנגן ב"הקש פח" (פחים ומקלות) או בכל כלי הקשה אחר בכיתה, אשר מאפשר נגינה משותפת של כולם (גם תיגוף), מקצבים שונים באורך ארבעה רבעים (לדוגמא: "טה טה טה טה" או "טה טפטפ טט טה" וכו'). המורה תנגן על הכלי במקומות שונים – ליצירת גוונים שונים (וגם גבהים שונים ועוצמות שונות). התלמידים יחזרו ב"הד".</p>	<p>חימום</p>
<p>חלוקה לקבוצות (ארבע קבוצות): כל קבוצה יוצרת תבנית אוסטינטו בת ארבעה רבעים, מלווה- לאחד הבתים של השיר. כל קבוצת ילדים על כלי הקשה אחר, ליצירת גוונים שונים של ליווי. ביצוע משותף של התזמור עם ההקלטה של השיר. בפזמון תקיש כל הכיתה ביחד- עם כל קבוצות כלי הנגינה- את "מחיאות הכף" כפי שהן מופיעות בתזמור המקורי של השיר.</p>	<p>גוף השיעור</p>
<p>למה התכוונה חמוטל בן זאב, אשר כתבה את המילים לשיר, במילות השיר: "איש לאיש רוקמים פה קשת אלף צבעים לשלום" ? שירה משותפת של השיר.</p>	<p>סיכום השיעור</p>

נספח

TRIVENTY - הסבר על האפליקציה, המאפשרת שימוש קל ונוח ליצירת שאלות רב ברירה, ליצירת שאלון רב ברירה אינטראקטיבי.

